

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رهیافت ۶

حسن اردشیری لاجیمی

طباطبایی، محمدحسین، ۱۲۸۱ - ۱۳۶۰.

رهیافت ۶: گزیده‌ای از دیدگاه‌های علامه طباطبایی / گردآورنده: حسن اردشیری لاجیمی؛
[برای] مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما. - قم: صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، مرکز
پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما؛ ۱۳۸۶.

۱۷۷ ص. -- (مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما؛ ۱۱۳۰)

ISBN 964-514-058-7 ریال: ۱۴۵۰۰

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. [۱۷۷]؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. اسلام -- بررسی و شناخت. ۲. شیعه -- عقاید. ۳. اسلام و اجتماع. ۴. زنان در اسلام.
۵. اخلاق اسلامی. الف. صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران. مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و
سیما. ب. عنوان.

۲۹۷

BP ۱۱/ ط ۲۹

رهیافت ۶

کد: ۱۱۳۰

نویسنده: حسن اردشیری لاجیمی
ناشر و تهیه کننده: مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما
چاپ: نگارش
توبت چاپ: اول / ۱۳۸۶
شمارگان: ۱۰۰۰
بها: ۱۴۵۰۰ ریال

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

نشانی: قم، بلوار امین، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما

پست الکترونیکی: Email: IRC@IRIB.ir

تلفن: ۲۹۱۵۵۱۰ - ۲۹۱۹۶۷۰ - ۰۲۵۱ - دورنگار: ۲۹۱۵۵۱۰

شابک: ISBN: 964-514-058-7 \ ۹۶۴-۵۱۴-۰۵۸-۷

۱	 دیباچه
۳	 پیش‌گفتار

● بخش اول: مباحث کلامی

۷	 فصل اول: امامت
۷	 ۱. دلایل نیاز به امام
۹	 ۲. عصمت امام
۹	 ۳. تعیین امام
۱۱	 فصل دوم: معاد
۱۱	 ۱. مفهوم اجل، و اقسام آن
۱۳	 ۲. حقیقت مرگ
۱۷	 ۳. موت، سبب انتقال روح
۱۸	 ۴. کشف حقایق هنگام مرگ
۱۹	 ۵. ارتباط مردگان با خویشان
۲۱	 ۶. چگونگی برانگیخته شدن انسان‌ها در قیامت
۲۳	 ۷. صراط
۲۴	 ۸. تجسم عمل
۲۶	 ۹. تجسم ارواح در برزخ

فصل سوم: اسماء حسنی ۲۸

۱. معنای «اسماء حسنی» و چگونگی دست یافتن به آن ۲۸

۲. حد اسماء و اوصاف خدای تعالی ۳۰

۳. دسته‌بندی صفات خدای تعالی ۳۲

۴. معنای اسم اعظم ۳۴

۵. تعداد اسماء حسنی در قرآن کریم ۳۵

فصل چهارم: شفاعت ۳۷

۱. مقصود از شفاعت چیست؟ ۳۷

۲. شفاعت تکوینی و شفاعت تشریعی ۴۰

۳. رابطه شفاعت با عدالت خداوند ۴۱

۴. عدم ملازمه شفاعت با تغییر علم و اراده خداوند ۴۳

۵. شفاعت و جرئت یافتن مردم بر معصیت ۴۵

۶. شفاعت شوندگان ۴۶

۷. شفاعت کنندگان ۴۸

۸. قلمرو تأثیر شفاعت ۴۹

فصل پنجم: رجعت ۵۲

۱. ارتباط روز قیامت و رجعت و روزگار ظهور حضرت مهدی (عج) ۵۲

۲. نظر منکرین رجعت و رد دیدگاه آنان ۵۴

فصل ششم: شیطان ۵۸

۱. چرایی اهمیت پرداختن به موضوع ابلیس یا شیطان ۵۸

۲. ارتباط خلقت شیطان با مسئله شر ۶۱

۳. چرایی خلقت شیطان ۶۲

۴. آموزه‌های داستانی آدم و شیطان ۶۴

۵. حقیقت و ماهیت شیطان از نظر قرآن ۶۵

۶. منافات نداشتن تصرف شیطان با اختیار انسان ۶۶

● بخش دوم: دین پژوهی

۱. تفاوت دین با قانون اجتماعی ۷۵

۷۷	۲. انطباق معارف دین با مصالح انسان.....
۷۹	۳. فطری بودن دین.....
۸۱	۴. فواید دین.....
۸۲	۵. نقش دین در اجتماع.....
۸۳	۶. نیازمندی جامعه به مقررات دینی.....
۸۷	۷. پدید آمدن اختلاف میان افراد در جامعه.....
۸۹	۸. راه صحیح رفع اختلاف در جوامع انسانی.....
۹۰	۹. رابطه افکار و عقاید با عمل ومسئله خرافه.....
۹۲	۱۰. خرافه پرستی در تمدن و اجتماع امروزی و راهکار قرآن برای مبارزه با آن..
۹۵	۱۱. نفی تقلید در پیروی از دین.....

● بخش سوم: فرهنگی و اجتماعی

۹۹	فصل اول: آزادی.....
۹۹	۱. تاریخچه آزادی و منشأ آن.....
۱۰۰	۲. معنای آزادی در غرب و اسلام.....
۱۰۲	۳. آزادی عقیده یا آزادی اظهار عقیده؟.....
۱۰۳	۴. منافات نداشتن آزادی و حریت فطری با محدودیت آزادی فردی.....
۱۰۶	۵. قلمرو محدودیت آزادی.....
۱۰۷	۶. ارتباط آزادی تکوینی و آزادی تشریعی.....
۱۰۸	۷. جایگاه اختیار انسان در برابر علل و اسباب طبیعی.....
۱۱۳	فصل دوم: اجتماعی بودن دین اسلام.....
۱۱۳	۱. مقصود از اجتماعی بودن دین اسلام.....
۱۱۵	۲. اصالت فرد و جامعه از دیدگاه اسلام.....
۱۱۸	۳. راه تحول و تکامل در جامعه اسلامی.....
۱۲۱	۴. رابطه قوانین ثابت و متغیر اسلام با عصری بودن زندگی بشر.....
۱۲۴	فصل سوم: غیرت و تعصب.....
۱۲۴	۱. غیرت و تعصب از دیدگاه اسلام.....
۱۲۶	۲. نظر اسلام در به کار بردن غیرت و تعصب در دفاع چیست؟.....

فصل چهارم: زن در اسلام	۱۲۸
۱. جایگاه زن در ملت‌های عقب مانده	۱۲۸
۲. جایگاه زن در امت‌های پیش از اسلام	۱۳۰
۳. هویت زن در اسلام	۱۳۲
۴. موقعیت اجتماعی زن در اسلام	۱۳۶
۵. جایگاه زن در تمدن غربی	۱۳۹

● بخش چهارم: آداب و اخلاق

فصل اول: آداب	۱۴۳
۱. معنای ادب	۱۴۳
۲. تفاوت آداب و اخلاق	۱۴۴
۳. نگاه خداکثری اسلام به ابعاد ادب	۱۴۵
۴. ادب حضرت آدم علیه السلام	۱۴۶
۵. ادب در سیره حضرت ابراهیم علیه السلام	۱۴۸
۶. آداب انبیا در محاورات با قومشان	۱۴۹
فصل دوم: اخلاق	۱۵۲
۱. تعریف علم اخلاق و منشأ اخلاق آدمی	۱۵۲
۲. اصول اخلاق فاضله	۱۵۴
۳. راه‌هایی از رذایل و کسب فضایل	۱۵۵
۴. نتیجه روگردانی از ذکر خدا	۱۵۷
۵. تأثیر نماز در دوری از فحشا و منکر	۱۵۸
۶. رابطه اعتقاد و خلق و عمل	۱۶۲
۷. ضمانت اخلاق در جامعه	۱۶۴
فصل سوم: آداب و اخلاق پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله	۱۶۷
کتاب‌نامه	۱۷۷

دیباچه

علامه سید محمدحسین طباطبائی رحمته الله علیه را فیلسوفی شهیر، مفسری کبیر، ادیبی توانا، شاعری بلندطبع و فقیهی ژرف‌نگر می‌شناسند. ایشان با پرورش شاگردان بزرگی همچون شهید مطهری و دیگران، به جهان اسلام خدمت بزرگی کرده است. پس از گذشت دو دهه از درگذشت آن بزرگوار، هنوز وجود پربرکتش در لابه‌لای آثار و افکارش زنده و پابرجاست. اندیشه‌های این مرد بزرگ، در حصار مکان و زمان نمی‌گنجد. او از آن آینده است. پژوهش‌گران و اندیشمندان هرگز نام و یاد وی را فراموش نخواهند کرد. هر چند به سبب بلندی اندیشه وی افراد عادی، نمی‌توانند از میوه‌های این درخت تناور بهره‌مند شوند، ولی با این وجود، همه می‌توانند از سایه و عطر جان بخشش سود جویند.

بر این اساس، مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما بر آن است تا خوشه‌هایی از خرمین آن فیلسوف فرزانه برگیرد و پیش‌کش اصحاب رسانه کند. در این راستا، از تلاش پژوهش‌گر ارجمند جناب آقای حسن اردشیری قدردانی می‌کنیم.

امید است این برگ سبز، اصحاب رسانه را به کار آید تا تولید آثاری گران‌مایه درباره این شخصیت عظیم اسلامی را شاهد باشیم.

الله ولی التوفیق

اداره کل پژوهش

مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما

پیش‌گفتار

جهان اسلام، اندیشمندان بزرگ و بی‌شماری را به خود دیده است که هر یک ستارگان درخشانی بودند که با فروغ معرفت و دانش خویش، همواره بشریت را راهنمایی کرده‌اند. در این میان حکیم الهی و عارف ربانی، علامه سید محمد حسین طباطبائی رحمته‌الله از نوادر به شمار می‌روند. ایشان در شمار دانشورانی است که بیش از شصت سال در علوم گوناگون اسلامی به پژوهش و تدریس پرداخته و در زمینه معارف اسلامی گهرهای ارزشمند و گران‌سنگی از خود به یادگار گذاشته است.

انسان وارسته و عاشق اهل بیت که قرآن در روح و قلبش نفوذ کرده بود. در بیان عظمت فکری و روحی این شخصیت بزرگ همین بس که اندیشمندانی بزرگ در داخل و خارج از کشور، خوشه‌چین خرمن افکار بلند او در زمینه‌های گوناگون بوده و هستند.

هر چند این مرد الهی در زمینه تفسیر و حکمت بسیار توانا بود، ولی در دیگر رشته‌های علمی و معرفتی نیز صاحب‌نظر به شمار می‌رفت. از این رو، بر آن شدیم تا با مطالعه آثار ارزشمند این فیلسوف و حکیم الهی، دیدگاه‌ها و نظریه‌های ایشان را در موضوع‌های گوناگون مطرح کنیم.